

แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ (สาระเศรษฐศาสตร์)
รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส32104
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ชุดที่ 10 เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ

นายศาสตราวุธ มีดี
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ

โรงเรียนขนาดมอญพิทยาคม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ (สาระเศรษฐศาสตร์) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส32104 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ทั้งสิ้น 10 ชุด แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้นี้เป็นชุดที่ 10 เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส32104 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนขนาดมอญพิทยาคม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ เนื้อหาประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้แบบฝึก ใบความรู้ แบบฝึกเสริมทักษะ แนวตอบแบบฝึกเสริมทักษะ และแบบทดสอบพร้อมเฉลย

โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และเกิดทักษะการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ตามความมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ขอขอบคุณผู้ที่ให้คำแนะนำและมีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาจนแบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ (สาระเศรษฐศาสตร์) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส32104 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ชุดที่ 10 เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้เล่มนี้ จะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้สูงขึ้น พัฒนาทักษะการเรียนรู้ และเกิดเจตคติที่ดีต่อการศึกษารายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นำความรู้ ทักษะการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตยและชีวิตประจำวันต่อไป

ศาสตราจารย์ มีดี

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ปก.....	ก
คำนำ.....	2
สารบัญ.....	3
ส่วนประกอบแบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้.....	4
คำแนะนำการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้.....	5
แผนภูมิรูปแบบการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้.....	6
สาระ มาตรฐาน ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้.....	7
การวัดและประเมินผล.....	8
แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ	10
ใบความรู้ที่ 1.1 เรื่อง โครงสร้างเศรษฐกิจไทย.....	12
ใบความรู้ที่ 1.2 เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ.....	13
ใบความรู้ที่ 1.3 เรื่อง เครื่องชี้วัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ.....	14
ใบความรู้ที่ 1.4 เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.....	15
แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.1 เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ.....	16
แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.2 เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ(ต่อ).....	17
แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.3 เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ(ต่อ).....	18
แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.4 เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ(ต่อ).....	19
แนวตอบแบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.1 การพัฒนาเศรษฐกิจ.....	20
แนวตอบแบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.2 การพัฒนาเศรษฐกิจ(ต่อ).....	21
แนวตอบแบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.3 การพัฒนาเศรษฐกิจ(ต่อ).....	22
แนวตอบแบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.4 การพัฒนาเศรษฐกิจ(ต่อ).....	23
แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ	24
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน.....	26
บรรณานุกรม.....	27

ส่วนประกอบแบบฝึกเสริมทักษะ

แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ (สาระเศรษฐศาสตร์) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส32104 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส32104 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีส่วนประกอบ ดังนี้

1. คำแนะนำการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้
2. แผนภูมิรูปแบบการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้
3. สาระ มาตรฐาน ตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้
4. การวัดและประเมินผล
5. แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ
6. ใบความรู้ที่ 1.1 เรื่อง โครงสร้างเศรษฐกิจไทย
7. ใบความรู้ที่ 1.2 เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ
8. ใบความรู้ที่ 1.3 เรื่อง เครื่องชี้วัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
9. ใบความรู้ที่ 1.4 เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
10. แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.1 เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ
11. แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.2 เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ(ต่อ)
12. แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.3 เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ(ต่อ)
13. แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.4 เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ(ต่อ)
14. แนวตอบแบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.1 การพัฒนาเศรษฐกิจ
15. แนวตอบแบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.2 การพัฒนาเศรษฐกิจ(ต่อ)
16. แนวตอบแบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.3 การพัฒนาเศรษฐกิจ(ต่อ)
17. แนวตอบแบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.4 การพัฒนาเศรษฐกิจ(ต่อ)
18. แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ
19. เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
20. บรรณานุกรม

คำแนะนำในการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้

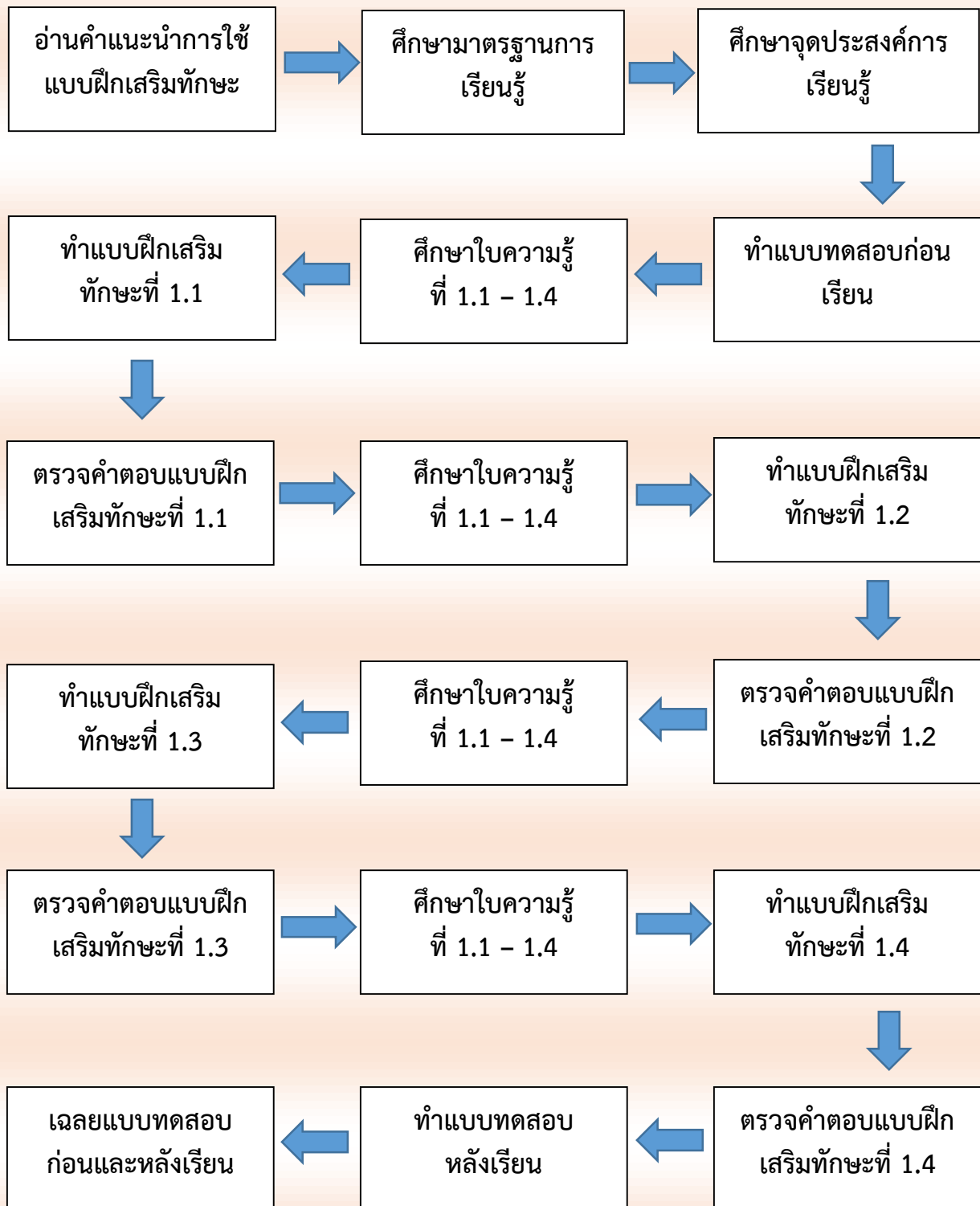
คำแนะนำสำหรับครู

1. ครูควรศึกษาแผนจัดการเรียนรู้ เนื้อหา และขั้นตอนการเรียนรู้อย่างละเอียดล่วงหน้า
2. ครูควรศึกษาแบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส32104 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ชุดที่ 10 เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ ให้เข้าใจ
3. ครูควรแบ่งกลุ่มนักเรียน โดยศิลปะและความสามารถ ไว้ล่วงหน้า
4. ครูควรเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อม ได้แก่ แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ ชุดที่ 10 เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ จำนวน 30 ชุด แบบทดสอบและกระดาษคำตอบจำนวน 30 ชุด
5. ขณะที่นักเรียนประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ ครูต้องเดินสำรวจการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนแต่ละกลุ่มอย่างใกล้ชิด หากนักเรียนมีข้อสงสัยจะให้คำแนะนำได้ทันที
6. หลังจากนักเรียนได้ทำกิจกรรมครบทุกกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว ครูควรเก็บแบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ทุกชิ้น เพื่อดูความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน

คำแนะนำสำหรับนักเรียน

1. อ่านคำแนะนำสำหรับนักเรียนให้เข้าใจก่อนลงมือศึกษาหรือทำกิจกรรม
2. ศึกษาและปฏิบัติตามขั้นตอนโดยดูแผนภูมิรูปแบบการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ
3. ฟังคำอธิบายเพิ่มเติมจากครูผู้สอน
4. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
5. ทำกิจกรรมทุกขั้นตอน ให้ครบและเต็มความสามารถ
6. กรณีงานกลุ่มให้ความร่วมมือ และคัดเลือกตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน
7. เมื่อจบกิจกรรมทุกกิจกรรมให้นักเรียนสรุปย่อความรู้ อาจโดยครูและนักเรียนร่วมกันสรุป
8. เมื่อจบกิจกรรมทุกกิจกรรมตามขั้นตอน รับใบเฉลยจากครูไปตรวจคำตอบ
9. ทำแบบทดสอบหลังเรียน
10. ถ้านักเรียนทำแบบทดสอบไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ควรทบทวนกิจกรรมใหม่อีกครั้ง
11. ถ้านักเรียนมีข้อสงสัยใดๆ สามารถสอบถามหรือขอคำแนะนำจากครู

แผนภูมิรูปแบบการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้
ชุดที่ 10 เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ

สาระ มาตรฐาน ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด

ส3.1 ม.4-6/2 ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจสังคมของประเทศ

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.อธิบายถึงความหมายการพัฒนาเศรษฐกิจและโครงสร้างทางเศรษฐกิจได้
- 2.สามารถวิเคราะห์แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ผ่านมาได้
- 3.สามารถบอกความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้

การวัดผลประเมินผล

เป้าหมาย	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้	ตรวจแบบทดสอบ หลังเรียน เรื่อง การ พัฒนาเศรษฐกิจ	แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง การพัฒนา เศรษฐกิจ	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ขึ้นไป
ด้านทักษะ กระบวนการ	-ตรวจแบบฝึกเสริม ทักษะการเรียนรู้ที่ 1.1-1.4 -ประเมินผลงาน	-แบบฝึกเสริมทักษะ การเรียนรู้ที่ 1.1-1.4 -แบบประเมินผลงาน	-ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ขึ้นไป -ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
ด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่าน เกณฑ์
ด้านสมรรถนะที่ สำคัญของผู้เรียน	ประเมินสมรรถนะที่ สำคัญของผู้เรียน	แบบประเมินสมรรถนะ ที่สำคัญของผู้เรียน	ระดับคุณภาพ 2 ผ่าน เกณฑ์

แบบทดสอบก่อนเรียน

เพื่อนๆ ครับ เรามา
ทำแบบทดสอบ
ก่อนเรียนกันเลย

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบมีจำนวน 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ใช้เวลา 7 นาที
2. นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวและทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ

แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

6. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 – 2549) ได้อัญเชิญหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ใน พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวปฏิบัติ มีความหมายอย่างไร

1. พัฒนาประเทศให้เป็นสังคมเกษตรที่มีการพัฒนาที่ยั่งยืน สมดุล และมีคุณภาพ
2. พัฒนาประเทศโดยยึดหลักทางสายกลางพอประมาณ และมีเหตุผล
3. เน้นการผลิตและการบริโภคแบบพึ่งตนเองพออยู่ พอกิน พอใช้
4. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อนำประเทศสู่สากล

7. ข้อใด เป็นมาตรการเพื่อวางรากฐานการพัฒนาประเทศให้เข้มแข็ง ยั่งยืน พึ่งตนเองได้ และรู้เท่าทันโลกตามวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9

1. พัฒนาคมน โดยปฏิรูปการศึกษาและปฏิรูปสุขภาพ
2. พัฒนาเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพ ทั้งภาคการเงินและการคลัง
3. พัฒนาด้านอาชีพ การมีรายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง
4. พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการ ทั้งในวงราชการ การเมืองและภาคเอกชน

8. เป้าหมายสำคัญที่สุดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8(พ.ศ.2540 – 2544) คือเน้นการพัฒนาในด้านใด

1. พัฒนากิจการรัฐวิสาหกิจ โดยแปรรูปให้เป็นบริษัทมหาชน
2. พัฒนาการศึกษ โดปฏิรูปการศึกษาให้ทันสมัยสู่สากล
3. พัฒนาคมน หรือเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา
4. พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

9. เหตุผลที่บุคคลทั่วไปต้องเสียภาษี คือข้อใด

1. เป็นพลเมืองไทย
2. มีส่วนในการปกครองประเทศ
3. มีส่วนทำให้ทรัพยากรทรุดโทรม
4. ได้รับการบริการและคุ้มครองจากรัฐ

10. ข้อใด เป็นภาษีทางตรงซึ่งรัฐจัดเก็บโดยตรงจากประชาชนผู้มีรายได้ โดยผู้เสียภาษีไม่อาจผลักภาระให้ผู้อื่นเสียแทนตนได้

1. ภาษีศุลกากร
2. ภาษีมูลค่าเพิ่ม
3. ภาษีสรรพสามิต
4. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ศึกษาใบความรู้ก่อนนะครับ

ศึกษาใบความรู้ก่อนนะหนูๆ
แล้วทำแบบฝึกเสริมทักษะได้
เลยนะครับ

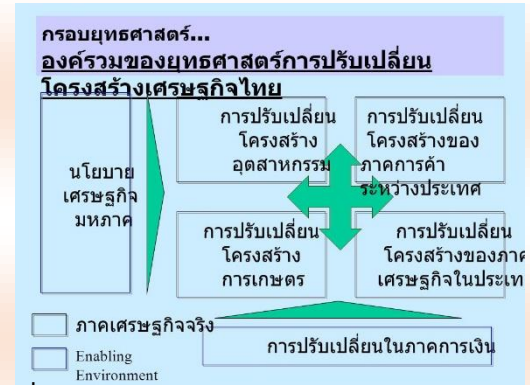
ใบความรู้ที่ 1.1 เรื่อง โครงสร้างเศรษฐกิจไทย

โครงสร้างเศรษฐกิจไทย

เศรษฐกิจเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การจำหน่ายแจกจ่าย และการบริโภค จึงมีส่วนสำคัญยิ่งในการดำรงชีพของมนุษย์ เศรษฐกิจไทยสมัยก่อนสุโขทัยมาจนถึงสมัยอยุธยาเป็นเศรษฐกิจแบบยังชีพ ศูนย์กลางอยู่ที่ชุมชน หมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่จะพึ่งตนเองได้ในเกือบทุกด้าน

ที่มา : <https://www.google.co.th/imgres?imgurl>

ที่มา : <https://www.google.co.th/imgres?imgurl>

เศรษฐกิจไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น แม้โครงสร้างหลักจะเป็นเศรษฐกิจแบบยังชีพ แต่เริ่มมีการก่อตัวของเศรษฐกิจแบบตลาด เศรษฐกิจไทยจึงมีลักษณะของทุนนิยมก่อตัวขึ้น ภายหลังจึงพัฒนาเข้าสู่เศรษฐกิจเงินตราในต้นสมัยรัชกาลที่ 4 หลังทำสนธิสัญญาเบาว์ริงกับอังกฤษ จากนั้นจึงได้ค้าขายกับต่างประเทศมากขึ้น

เศรษฐกิจไทยก่อนการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจไทยก่อนการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ.2398-2504 เป็นเศรษฐกิจพอยังชีพและการค้าระหว่างประเทศอยู่ในขอบเขตจำกัด จากการลงนามในสนธิสัญญาเบาว์ริงกับสหราชอาณาจักร ทำให้เศรษฐกิจไทยได้เปลี่ยนแปลงเป็นเศรษฐกิจแบบการค้าและใช้เงินตราและเริ่มเกี่ยวพันกับเศรษฐกิจโลก

เศรษฐกิจไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

ประเทศไทยได้พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศแล้ว 10 แผนและปัจจุบันอยู่ในช่วงของแผนฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) แผนแต่ละฉบับมีแนวคิด วัตถุประสงค์และแนวทางในการพัฒนาแตกต่างกันเพราะปัจจัยใน

ที่มา : <https://www.google.co.th/imgres?imgurl>

การทำแผนแต่ละยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป เช่น สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ กลุ่มผลประโยชน์ เป็นต้น

ใบความรู้ที่ 1.2 เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ

ความหมายการพัฒนาเศรษฐกิจ

การพัฒนาเศรษฐกิจ หมายถึง กระบวนการซึ่งทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นในระดับรายได้ที่แท้จริงเฉลี่ยต่อบุคคลตลอดระยะเวลายาวนาน เพื่อให้ระดับความอยู่ดีกินดีของประชากรสูงขึ้นกว่าเดิม

ที่มา: <https://www.google.co.th/imgres?imgurl>

การพัฒนาเศรษฐกิจจะต้องมีผลทำให้ระดับความอยู่ดีกินดีของประชากรของประเทศ หรืออย่างน้อยประชากรส่วนใหญ่ของประเทศมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิมหรือมีสวัสดิการทางเศรษฐกิจสูงขึ้น แต่ตัวเลขรายได้ที่แท้จริงเฉลี่ยต่อบุคคลก็ได้เป็นเครื่องชี้ถึงสวัสดิการทางเศรษฐกิจของประชากร

ความสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ

1. ประชากรมีความเป็นอยู่และสวัสดิการทางเศรษฐกิจดีขึ้น
2. สามารถควบคุมสภาวะแวดล้อมได้มากขึ้น ทำให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ด้วยความปลอดภัย
3. ทำให้ประเทศสามารถช่วยเหลือบุคคลที่เขาไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้
4. ทำให้ประชากรมีอิสระในการเลือกวิถีการดำรงชีวิตได้มากขึ้น
5. ทำให้เป็นประเทศมหาอำนาจ เนื่องจากมีระบบเศรษฐกิจดี

ที่มา: <https://www.google.co.th/imgres?imgurl>

ที่มา: <https://www.google.co.th/imgres?imgurl>

ปัจจัยสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ

ปัจจัยสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้แก่ ที่ดิน สำหรับการผลิตภาคการเกษตรและยังเป็นแหล่งวัตถุดิบ ทุน สินค้าประเภททุนเครื่องมือ เครื่องจักรมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ แรงงาน ถ้าประเทศใดประชากรส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงานทำให้พัฒนาประเทศได้เร็ว ความก้าวหน้าทาง

วิทยาการ และตลาดซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

ใบความรู้ที่ 1.3

เรื่อง เครื่องชี้วัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

เครื่องชี้วัดการเจริญเติบโต

1.รายได้ประชาชาติ ในการวัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มักเป็นที่ยอมรับกันว่าตัวเลขสถิติที่จำเป็นในการวัด คือ ตัวเลขเกี่ยวกับรายได้ประชาชาติ หรือผลิตภัณฑ์ประชาชาติ ซึ่งได้แก่ ค่าจ้าง ค่าเช่า ดอกเบี้ย และกำไร เนื่องตัวเลขรายได้ประชาชาติเป็นเครื่องวัดเปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการผลิตและการบริโภคของประเทศ

2.การวัดความอยู่ดีกินดี เนื่องจากการ

พัฒนาเศรษฐกิจเกี่ยวข้องกับการยกระดับความอยู่ดีกินดีหรือสวัสดิการทางเศรษฐกิจของประชากร แต่เนื่องจากตัวเลขเกี่ยวกับรายได้ประชาชาติ ไม่ได้เป็นเครื่องวัดระดับความอยู่ดีกินดี เราจึงต้องอาศัยตัวเลขอื่นที่แสดงถึงการวัดความอยู่ดีกินดี เช่น อัตราการกระจุกตัวของประชากร อัตราอายุขัยประชากร อัตราส่วนแพทย์หรือพยาบาล 1 คนต่อจำนวนประชากร อัตราการเพิ่มขึ้นของที่อยู่อาศัย เป็นต้น

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ คือ

การทำให้ระดับผลผลิตของสินค้าและบริการสูงขึ้น โดยมีเกณฑ์การวัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจหลักๆ 4 เกณฑ์ ได้แก่ NI, GDP, GNP, และ PCI

สรุป : รายได้ประชาชาติ = ค่าเช่า + ค่าจ้าง + ดอกเบี้ย + กำไร

สูตรคำนวณ : รายได้เฉลี่ยต่อหัว = $\frac{\text{รายได้ประชาชาติ}}{\text{จำนวนประชากร}}$

สรุป : GDP = มูลค่าสินค้าที่ทำในประเทศไทย ไม่สนว่าคนไทยหรือคนต่างชาติทำ
GNP = มูลค่าสินค้าที่คนไทยทำ ไม่สนว่าทำในประเทศหรือนอกประเทศ

สูตรคำนวณ : GNP = GDP + รายได้จากไทยในต่างแดน - รายได้จากต่างแดนในไทย
GDP = C + I + G + X - M

โดยที่ : C = การบริโภคในประเทศ I = การลงทุนของเอกชน
G = รายจ่ายของรัฐบาล X = รายได้จากการส่งออก
M = รายจ่ายจากการนำเข้า

ใบความรู้ที่ 1.4

เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

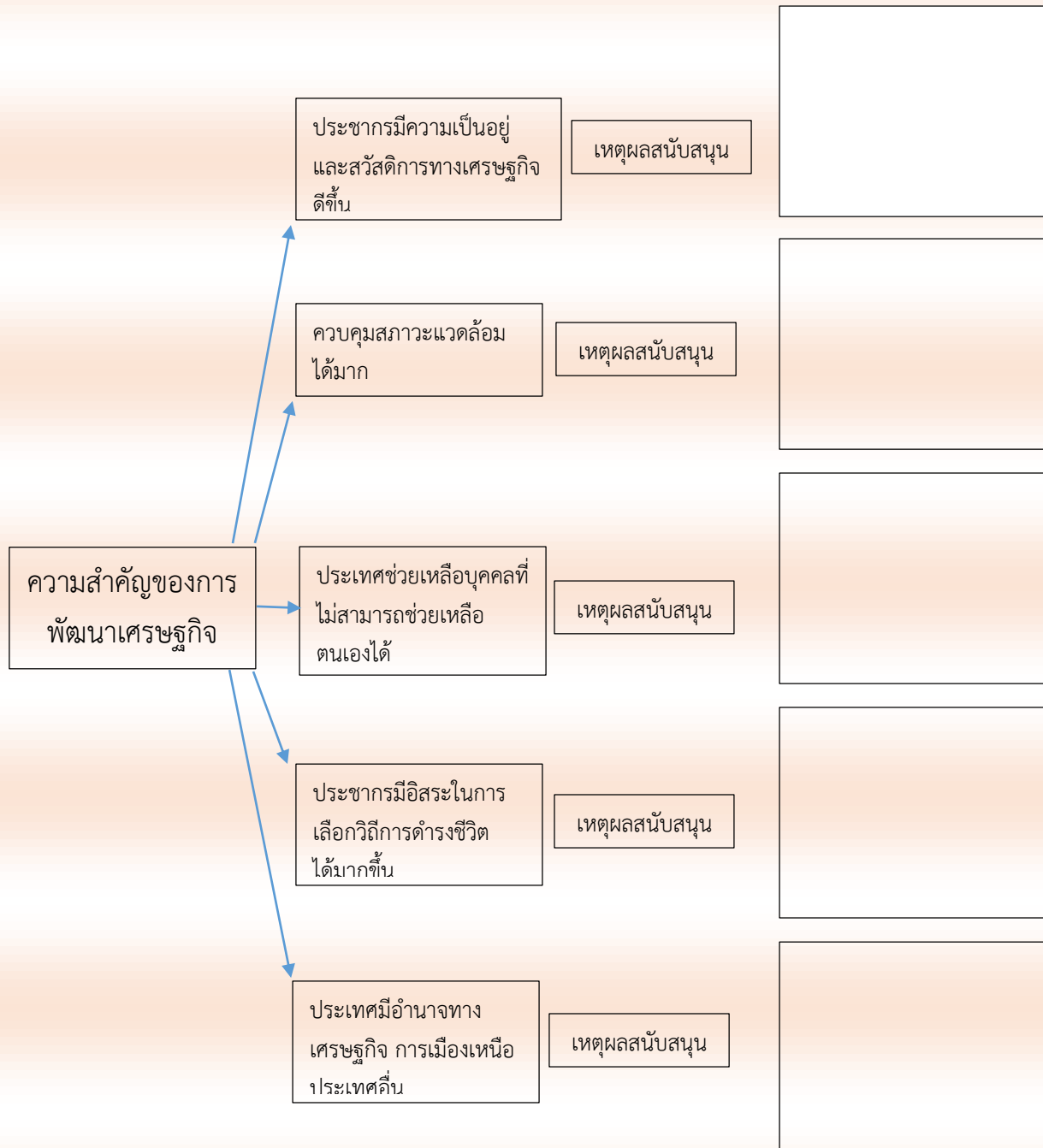
คือ แม่แบบของการวางแผนทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จัดทำโดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับแรกประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2504 ใช้ถึง 6 ปี แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ 3 ปี + 3 ปี ส่วนฉบับต่อๆ มาประกาศใช้ฉบับละ 5 ปี

ฉบับ	ปี พ.ศ.	เนื้อหาสำคัญ
1	2504 - 2509	-เน้นลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ทางหลวง ทางรถไฟ ประปา เขื่อน -ส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน เน้นพัฒนาอุตสาหกรรม -ส่งเสริมการศึกษาขั้นอุดมศึกษาในส่วนภูมิภาค จัดตั้ง มข. และ มช.
2	2510 - 2514	-เน้นพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่อจากฉบับที่ 1 และส่งเสริมการเข้ามาลงทุนจากต่างชาติ -พัฒนากำลังคนเพื่อเป็นพื้นฐานการพัฒนาประเทศ เริ่มพัฒนาชนบท
3	2515 - 2519	-เน้นพัฒนาสังคม ปรับปรุงคุณภาพชีวิต การศึกษา การสาธารณสุข และบริการสังคม -ยกระดับการผลิตและรายได้ประชาชาติ เน้นการมีงานทำและการพัฒนาแรงงาน
4	2520 - 2524	-ลดอัตราการเพิ่มประชากร เพื่อพัฒนาคุณภาพประชากร -เน้นสร้างความเป็นธรรมในสังคม และการกระจายรายได้ของประชากร
5	2525 - 2529	-ลดการขาดดุลการค้า และการขาดดุลงบประมาณสร้างเงินออกและวินัยเศรษฐกิจ -เน้นการพัฒนาชนบทโดยเฉพาะชายฝั่งทะเลตะวันออก(แหลมฉบัง มาบตาพุด)
6	2530 - 2534	-พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์และประสิทธิภาพ การบริการทั้งของภาครัฐและเอกชน
7	2535 - 2539	-เน้นความสมดุลระหว่างการพัฒนาเชิงปริมาณ คุณภาพ ความเป็นธรรมในสังคมควบคู่ กันไป เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
8	2540 - 2544	-สร้างศักยภาพคน โดยให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา จากเดิมที่ตนเป็นเพียงปัจจัยการผลิตเท่านั้น โดยการกำหนดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 ปี
9	2545 - 2549	-ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการพัฒนา มุ่งพัฒนาสังคม 3 ด้าน (สังคม คุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญา และสังคมสมานฉันท์)
10	2550 - 2554	-ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนเดิม และสร้างชุมชนเข้มแข็ง
11	2555 - 2559	-เตรียมประเทศสู่ประชาคมอาเซียน ภูมิใจในความเป็นไทย พอเพียง ยึดมั่นวัฒนธรรม และธรรมาภิบาล สาธารณสุขทั่วถึง สังคมปลอดภัย เอื้ออาทร เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.1

เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ

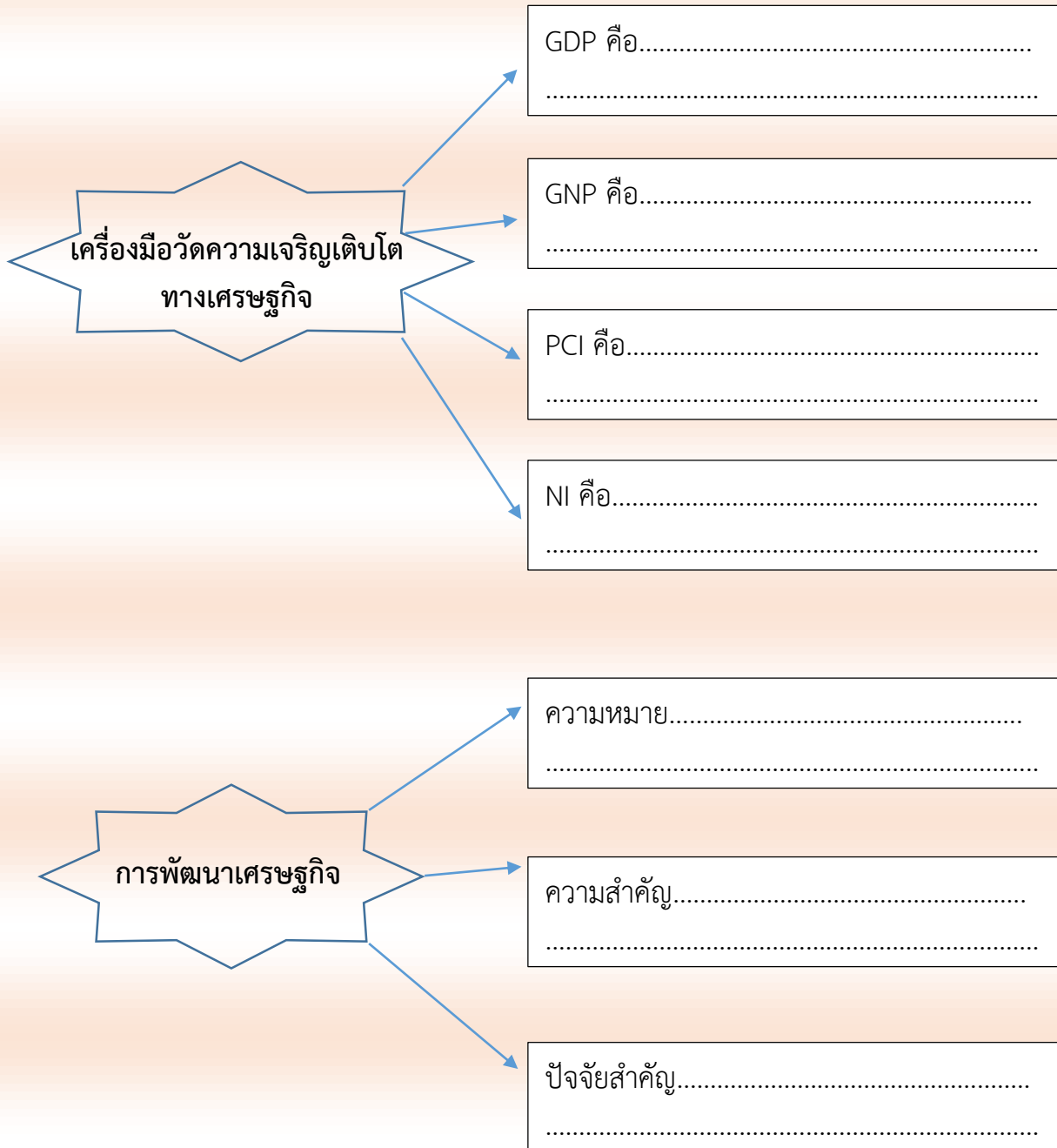
ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....คะแนนที่ได้.....
 คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายความสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ พร้อมแสดงเหตุผล

แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.2

เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ(ต่อ)

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....คะแนนที่ได้.....
 คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกความหมายของเครื่องชี้วัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่กำหนดให้

แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.3
เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ(ต่อ)

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....คะแนนที่ได้.....
คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

จุดเน้นสำคัญของแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับ
ที่ 1 และ 2 มีความคล้ายคลึงกัน
อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

จุดเน้นสำคัญของแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 3 และ 4 มีความ
คล้ายคลึงกันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

จุดเน้นสำคัญของแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 1 และ 2 มีความ
คล้ายคลึงกันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.4
เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ(ต่อ)

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....คะแนนที่ได้.....
คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้หรือหนังสือประกอบการเรียนแล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. เศรษฐกิจไทยก่อนการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีลักษณะอย่างไร จงอธิบาย

.....
.....
.....

2. สนธิสัญญาเบาว์ริงมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยที่สำคัญอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

3. มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทยระหว่าง พ.ศ.2475-2504 ในเรื่องใดบ้าง

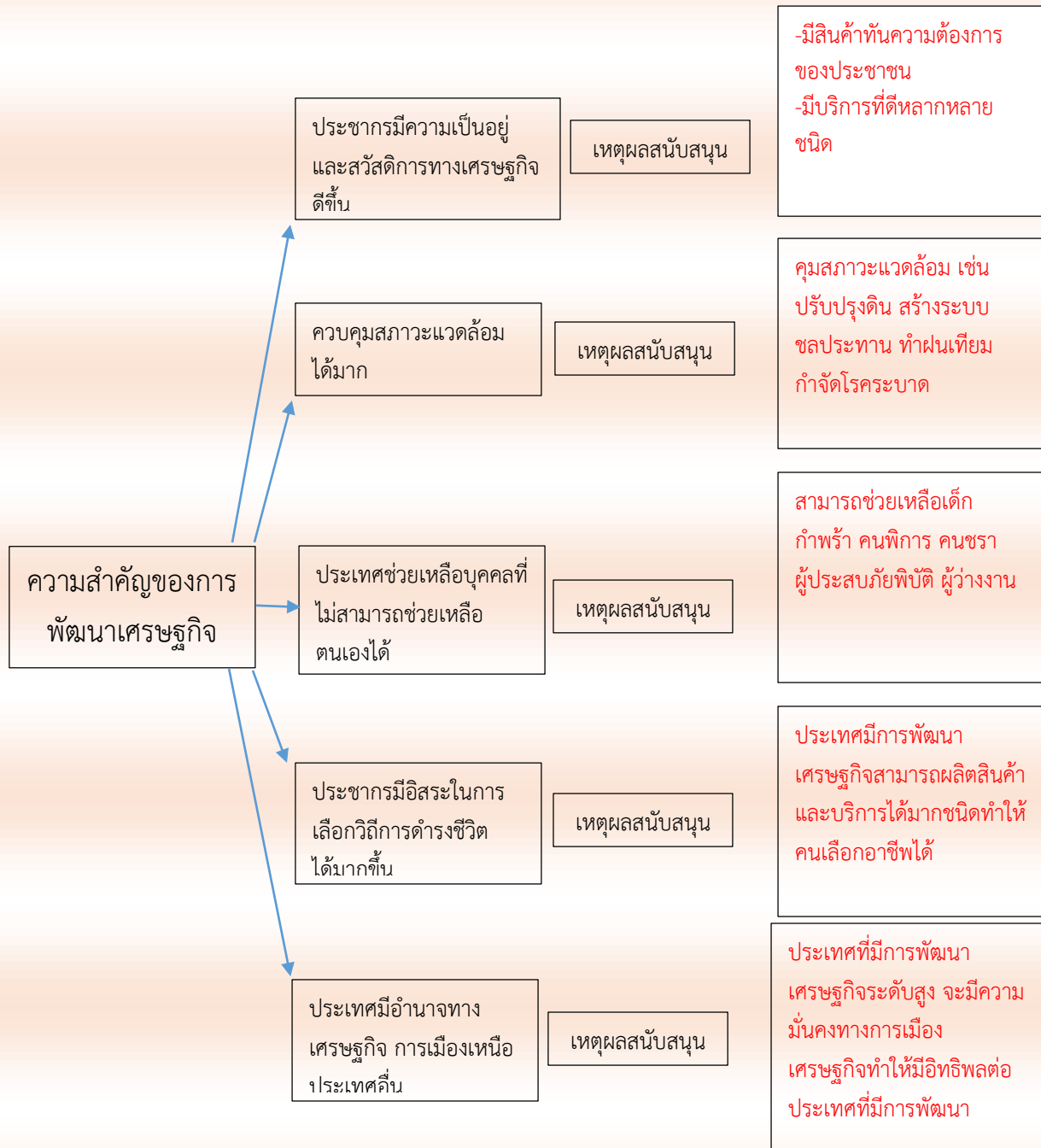
.....
.....
.....

4. โครงสร้างเศรษฐกิจไทยมีการเปลี่ยนแปลงตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

แนวตอบแบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.1 เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....คะแนนที่ได้.....
คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายความสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ พร้อมแสดงเหตุผล

แนวตอบแบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.2 เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ(ต่อ)

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....คะแนนที่ได้.....
คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกความหมายของเครื่องชี้วัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่กำหนดให้

แนวตอบแบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.3 เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ(ต่อ)

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....คะแนนที่ได้.....
คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

จุดเน้นสำคัญของแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 1 และ 2 มีความคล้ายคลึงกัน
อย่างไร

- เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยการเพิ่ม
ผลผลิตของประเทศ
- เน้นการลงทุนในการก่อสร้างทางหลวง เชื้อน
สาธารณูปโภค
- พัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้ทุนและวัตถุดิบจาก
ต่างประเทศ

จุดเน้นสำคัญของแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 3 และ 4 มีความ
คล้ายคลึงกันอย่างไร

- ขยายขอบเขตการพัฒนาเศรษฐกิจหลายด้าน เพื่อ
แก้ไขปัญหาความแตกต่างของรายได้ระหว่างเมืองกับ
ชนบท
- ปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและรักษาเสถียรภาพ
ทางเศรษฐกิจ
- กระจายรายได้และบริการทางสังคมให้มากขึ้น

จุดเน้นสำคัญของแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 5 และ 6 มีความ
คล้ายคลึงกันอย่างไร

- เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจควบคู่กับนโยบายการ
คลังและการเงินที่รัดกุม
- เน้นบทบาทของเอกชนในการพัฒนาเศรษฐกิจ
- ปรับโครงสร้างการผลิต การกระจายตลาดสินค้า
ภายในและต่างประเทศให้มากขึ้น
- กระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคมากยิ่งขึ้น

แนวตอบแบบฝึกเสริมทักษะการเรียนรู้ที่ 1.4 เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจ(ต่อ)

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....คะแนนที่ได้.....
คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้หรือหนังสือประกอบการเรียนแล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. เศรษฐกิจไทยก่อนการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีลักษณะอย่างไร จงอธิบาย
เป็นเศรษฐกิจพอเพียงชีพ มีการค้าระหว่างประเทศและอยู่ในขอบเขตจำกัด สินค้าส่งออกเป็นผลผลิต
จากธรรมชาติและป่า สินค้าน้ำตาลและพริกไทยเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญ

2. สนธิสัญญาเบาว์ริงมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยที่สำคัญอย่างไรบ้าง
ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตและการค้าระหว่างประเทศ มีการพัฒนาระบบขนส่ง
ภายในประเทศและระหว่างประเทศ

3. มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทยระหว่าง พ.ศ.2475-2504 ในเรื่องใดบ้าง
-กำเนิดทุนนิยม -มีการก่อตั้งรัฐวิสาหกิจ -เกิดภาวะเงินเฟ้อระดับสูง -เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่ว
โลก มีผลกระทบต่อธุรกิจของไทย เกิดการว่างงาน ความเป็นอยู่ของเกษตรกรไม่ค่อยดี -มีการพัฒนาด้าน
อุตสาหกรรม -การเจริญเติบโตทางธุรกิจของไทยเป็นไปอย่างรวดเร็ว

4. โครงสร้างเศรษฐกิจไทยมีการเปลี่ยนแปลงตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอย่างไรบ้าง
-ผลผลิตมวลรวมด้านการเกษตรของประเทศ มีพืชหลัก คือ ข้าว ไม้สัก ยางพารา เปลี่ยนมาเป็น
ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง ปอแก้ว
-อุตสาหกรรมที่แปรรูปจากเกษตรและอุตสาหกรรมครัวเรือน เปลี่ยนมาเป็นอุตสาหกรรมสมัยใหม่
-อุตสาหกรรมด้านการบริการและธนาคารพาณิชย์ขยายตัวมากขึ้น
-การค้าระหว่างประเทศสูงขึ้นกว่าเดิมมาก มีการส่งสินค้าออกมากขึ้น และการนำเข้าสินค้าจาก
สินค้าสำเร็จรูปมาเป็นสินค้าประเภททุนและวัตถุดิบสำเร็จรูปมากขึ้น มีการเปลี่ยนโครงสร้างอาชีพ

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบมีจำนวน 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ใช้เวลา 7 นาที
2. นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวและทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ

- เป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ คือข้อใด
 1. การเพิ่มของรายได้ประชาชาติ
 2. ความมั่นคงทางการเมืองและการปกครอง
 3. ความอยู่ดีกินดีของประชาชน
 4. ยกระดับฐานะให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว
- ประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมากทั้งนี้เกิดจากสาเหตุสำคัญหลายประการ แต่ยกเว้น ข้อใดไม่ใช่
 1. การแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ในสังคมโลก
 2. การต่อต้านค่านิยมและวัฒนธรรมตะวันตก
 3. ปัญหาการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม
 4. การเพิ่มของจำนวนประชากร
- การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 – 2509) เน้นไปในทิศทางใด
 1. การพัฒนาชนบท
 2. การพัฒนาคุณภาพคน
 3. การกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม
 4. สร้างปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ
- เป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 (2520 – 2524) เน้นฟื้นฟูภาวะเศรษฐกิจตกต่ำซึ่งเกิดภายหลังเมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ผ่านมา โดยใช้มาตรการอย่างไร
 1. พัฒนาการผลิตภาคเกษตร
 2. พัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก
 3. พัฒนากิจการท่องเที่ยว
 4. ลดค่าเงินบาท
- สาระสำคัญและเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) คือข้อใด
 1. เปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศให้เป็น “กึ่งเกษตร กึ่งอุตสาหกรรม”
 2. พัฒนาคุณภาพประชากร
 3. แก้ไขปัญหาความยากจนและเน้นการพัฒนาชนบท
 4. ยกระดับฐานะของประเทศให้เป็นประเทศพัฒนาแล้ว

6. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 – 2549) ได้อัญเชิญหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ใน พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวปฏิบัติ มีความหมายอย่างไร

1. พัฒนาประเทศให้เป็นสังคมเกษตรที่มีการพัฒนาที่ยั่งยืน สมดุล และมีคุณภาพ
2. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อนำประเทศสู่สากล
3. เน้นการผลิตและการบริโภคแบบพึ่งตนเองพออยู่ พอกิน พอใช้
4. พัฒนาประเทศโดยยึดหลักทางสายกลางพอประมาณ และมีเหตุผล

7. ข้อใด เป็นมาตรการเพื่อวางรากฐานการพัฒนาประเทศให้เข้มแข็ง ยั่งยืน พึ่งตนเองได้ และรู้เท่าทันโลกตามวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9

1. พัฒนาค้น โดยปฏิรูปการศึกษาและปฏิรูปสุขภาพ
2. พื้นฟูเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพ ทั้งภาคการเงินและการคลัง
3. พัฒนาด้านอาชีพ การมีรายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง
4. พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการ ทั้งในวงราชการ การเมืองและภาคเอกชน

8. เป้าหมายสำคัญที่สุดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8(พ.ศ.2540 – 2544) คือเน้นการพัฒนาในด้านใด

1. พัฒนากิจการรัฐวิสาหกิจ โดยแปรรูปให้เป็นบริษัทมหาชน
2. พัฒนาค้น หรือเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา
3. พัฒนาการศึกษ โดยปฏิรูปการศึกษาให้ทันสมัยสู่สากล
4. พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

9. เหตุผลที่บุคคลทั่วไปต้องเสียภาษี คือข้อใด

1. ได้รับการบริการและคุ้มครองจากรัฐ
2. มีส่วนในการปกครองประเทศ
3. มีส่วนทำให้ทรัพยากรทรุดโทรม
4. เป็นพลเมืองไทย

10. ข้อใด เป็นภาษีทางตรงซึ่งรัฐจัดเก็บโดยตรงจากประชาชนผู้มีรายได้ โดยผู้เสียภาษีไม่อาจผลักภาระให้ผู้อื่นเสียแทนตนได้

1. ภาษีศุลกากร
2. ภาษีมูลค่าเพิ่ม
3. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
4. ภาษีสรรพสามิต

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

1. 2	6. 2
2. 2	7. 1
3. 3	8. 3
4. 1	9. 4
5. 4	10. 4

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

1. 3	6. 4
2. 2	7. 1
3. 4	8. 2
4. 2	9. 1
5. 2	10. 3

บรรณานุกรม

ขวัญภา สุขคร และกุสุมาวดี ชัยชูโชติ. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานเศรษฐศาสตร์ ม.4-6 .

กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่ บริษัทโรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.

คณาจารย์ Think Beyond Genius. สรุปหลักสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับ ม.4-5-6 ฉบับสมบูรณ์. นนทบุรี. ینگ์ ปียอนด์ บุ๊คส์, 2557.

เคน จันทรวงศ์. วิเคราะห์เจาะลึกสังคมศึกษา ม.4-5-6. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่ภูมิบัณฑิต-การพิมพ์ จำกัด. 2537

จรินทร์ เทศวานิชและคณะ. หนังสือเรียนเศรษฐศาสตร์ ม.4-6. พิมพ์ครั้งที่ 10.

กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่ บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท.จำกัด.

ติวเตอร์พีแฉีกี้. (2558). พิชิตสังคม O-NET ม.6. กรุงเทพมหานคร : เพิ่มทรัพย์การพิมพ์.

เพ็ญสุรัตน์ หอมแย้ม. คู่มือเตรียมสอบสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ม.4-5-6.

กรุงเทพมหานคร : ไฮเอ็ดพับลิชชิง, 2554.

มิ่งขวัญ ลิรุจประภากร. สรุปเนื้อหาสังคมศึกษา ม.4-5-6 พร้อมตะลุยโจทย์ข้อสอบ.

กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่ เลิฟแอนด์ลิฟเพรส จำกัด.

สถาบันกวดวิชาติวเตอร์พอยท์. (2557). สรุปสังคม มัธยมปลาย. พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่ บริษัทกรีนไลฟ์ พรินท์ติ้งเฮาส์ จำกัด.

อุทิศ จิงนิพนธ์สกุล. คู่มือเตรียมสอบสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ม.5. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่ บริษัทไฮเอ็ดพับลิชชิง จำกัด, 2537.